

17 Februari 1970

-A-

Gebed
Een

Dondag 15/3g
vondag 16/40

I. Stil Gebed

2. Votum: In de naam van den Vader en de Zoon en de Heilige Geest

3. Groet: Geliefde gemeente genade zij u en vrede van ~~Heer~~~~Heer~~~~Vader~~
~~Heer~~~~Heer~~~~Heer~~ Hem die is en die was en die komt
en van de zeven Geesten die voor zijn troon zijn
en van Jezus Christus, die de getrouwe getuige is
de eerstegeborene uit de doden en de overste van de Koningen
der aarde. am en.

4. Zingen Psalm 102 I02/6, I3

5. Gebed

Heer Jezus, die ons aller messias geworden zijt
die niet alleen de hemelen zijt doorgestaan
maar ook alle spelonken der hel, van vereenzaming, van smaad, van
onvoorstelbare verzoeken, die de stervensnood aanvaard hebt,
die de doodstrijd gestreden hebt

Wij danken U dat Gij u niet hebt laten afschrikken
door de afschietelijke gestalten die het leven kan aannemen
door de gedrochtelijkheid, waartoe ons bestaan verworpen kan

Daarom durven wij ons van week tot week op u te beroepen
dat Gij ons opvangen zult
wanneer wij het zichtbare boven het onzichtbare stelden
wanneer wij verblind werden door de fluwelen stem van de Boze
wanneer wij niet uw gezindheid hadden, niet vroolijk ons kruis
droegen

O, Wij bidden U onthoudt ons uw bijstand niet, wees onze pleitbezorger

O, Geest blijf met en in ons zuchten

O Vader laat ons niet verloren gaan

maar doe ons door de kracht van uw geest ook heden uitgaan
tot U, doe ons godzalig leven.

Doe ons deze dag vieren als uw genadige handreiking, alseen stuk
van uw barmhartig immer opnieuw beginnen met ons.

aan

Heer wij bidden U voor alle armen, armen van geest, armen in geluk.
arm in bezit, armen aan vrede

wij bidden voor volkeren die hun kinderbezit gedeicmeerd zagen
die de bloem van hun jongeren verminkt begraven moesten

wij bidden U voor de verdrukte, opzettelijk verdrukte creatuur

wij smeken u voor uw creatuur, die ziek is, voor het vele vele lijden
in ziekenhuizen en psychiatrische inrichtingen, in bejaardencentra's

wij bidden u voor allen die onrecht worden aangedaan door oppermachtige
structuren en stelsels, ~~uitgebuide~~ die van voetwassing niets weet

Geef recht en gerechtigheid, geen inzet van ons tot gerechtigheid

Wij bidden U voor die ene uit ons midden en in haar zij hulpeloos
ziek, gekweld dragen wij de nameloos velen op. Genadige God

bescherm uw kind zr. Lommez, bewaar deze twee mensen nog wat voor elkaar
u weet hoe wij in elkaar gestrengeld zijn na zoveel jaar huwelijk

ontfermt u zich hunner
schenk ons uw zegen bij uw woord. ~~Dezere~~ hier en overal elders

waarbij millioene tekort komen en millioene worden verslingerd

aan nutteloze verkwisting. Geef uw kerk geloofsmoed tot solidairiteit

med ontbrekt

6. Wij horen nu het gebed Gods

Romeinen ~~XXX~~ I3/8-I4

7. Zingen Psalm 25: 2

8. Schriftlezing I CORINTHE I/I8-3I + slotwoorden GALATEN 6/II-I6

9. Zingen Gezang ~~56/116~~ 30/~~XXX~~ I , 2 , 3 , 6 en 7

10. Met deze zondag is de lijdenstijd aangebroken, het heek me
goed enkele weken U iets te zeggen over de Zondagen I5 en I6
~~MM~~ Vorige week zondagavond gesproken over het lijden van Christus
onder Pontius Pilatus nu zondag I6/ 39 en I6/40

gekruisigd en gestorven.

35/ 4 en 6

~~II.~~ Zingen na de preek Gezang ~~35/XXXXXXXX~~ 30/I, 2, 3, 5 en 7

I2. Dankgebed

I3. Kollekte Kerk en Diaconie

I4. Slotzang Gezang ~~35/XXXXXXXXXX~~ 43 /2

I5. Zegen .

Heerd gode ghevern, wie houd ons leven

Evangelieverkondiging door Evangelisten in het groot
door onbekende mensen in het klein
Maar doe ons allen verstaan, dat uw Koninkrijk van ons vraagt
niet louter worden maar ook de tekenen, gelijk u ze deedt
tekenen van erbarmen, tekenen van solidariteit .

GELIEFDE GEMEENTE VAN ONZE HEER JEZUS CHRISTUS.

De geschiedenis van de twintig eeuwen achter ons zijn ondenkbaar
zonder het teken des Kruises

In de eerste vier eeuwen trok de kerk ten strijde onder het wapperend
vaandel met het wacht woord: Jezus is Overwinnaar

U kent die oeroude afbeelding wel: Het Lam met het kruis en dat vaantje

De Christenen trokken langs de wanden der catacomben onder het
teken van de Vis: ICHTUS Jezus Christus Zoon van God, Redder

En Een der oudste theologen Justinus Martyr vindt het kruisteken in heel
het leven terug: in de gedaante van een biddende, in een schip met zijn
zeilen, in de ploeg en in de hamer

En u kent het visioen van Constantijn de Groote

het stralende kruis met het opschrift: in dit teken zult ge overwinnen

Het kruisteken wordt amulet, magisch wonderteken

Het verschijnt op kerken en kronen, op paláázen en vaandels, op kerkhoven

De vroeg middeleeuwse mens, mened achtervolgd te worden door de Boze
holde naar een viersprong van wegen: daar was zijn ziel gered

Het kruisteken werd amulet en als insigne op de borst gedragen

de Boze werd er mee tegen gehouden

~~Het kruis verschijnt op de kerkhoven~~

Het kruis wordt symbool van verenigingen

Men Men kan vanzelf een slechter teken nemen, *en*

*om ieder slaan van
kruis tekenen om magie
te loochenen
ih heel niet magie
dwaal*

Men In de Heilige Schrift heeft echter het kruis een dieper, een praegnanter
betekenis

En de Reformatie hieropsterk teruggrijpend zag terecht het kruis

als teken van Vervloeking, van Christus vervloeking

Het hangen aan het hout is voor God een vloek, *vgl. heb 0.5*

Na het smaden van de Grote Heilige Naam werd een Israelliet gedood
door steniging en daarna opgehangen aan een hout.

Iets onstellders dan het smaden van de naam is niet voorstembaar
 En de naam is dus alles: Dat is Godzelf zoals hij bevrijdend reddend
 zegenend intreedt

Heel het verrassende wonder van de Uittocht, de Exodus smaden
 er smalend overspreken, is smalen met God, *met zijn naam*

Dat smadend uitspreken van: "Hu Israels God mocht wat

wat kan Hij, wat stelt het voor," dat is de grote overtreding *de grote laster!*

datx is tegelijkertijd een vloek over het land brengen

Spotten met heilige afspraken- gelijk Saul deedt met de Gibeonieten
 is lasteren van de Naam, die garant is voor de afspraak

Daarom rust er een vloek op het land

en u weet hoe dat met die ontstellende geschiedenis van Ripsa
 tenslotte wordt weggenomen

David laat 7 zonen van Ripsa sauls vrouw ombrengen

en laat ze aan palen hangen

menend zo de vloek te kunnen wegnemen

maar die geschiedenis heeft een verdieping. Ripsa geeft haar dode

kinderen niet prijs aan de vloekvogels en vloekdieren de gieren en de

hulnas

en het is dan Godzelf die dan ingrijpt

Hangen aan een hout is/ De aarde wil u niet, de aarde heeft geen plek
 waar uw dode lichaam tot rust kan komen **én** ook de hemel aanvaardt u niet

----- *Kennis behoren van Vervloeking*

en nu gaat Jezus die ontstellende weg *v.d. Vervloeking*

Hij de gezegende des Vaders zal in aller plaats de gevloekte zijn

Hij die geen titel of jota der wet zal vo orbij laten gaan

hij die blijft binnen de grenzen van het boek der wet —

hij zal heel die vervloeking van al die grenzen van Gods goede

wet te buiten gaan, / gaan dragen *obscurettige onafgelegen aan zijn*

En hij ondergaat dit niet na zijn dood, maar bij zijn leven...

Hij Davidszoon zoon zal tegelijk de Zoon van Saul zijn

Hij de Abel van het Nieuwe testament zal ^{tegelijk} de ~~vervloekte~~ schuld van Kain ^{Xijn}
~~tot zich trekken~~

Daarom wordt het niet de weg der steniging de Joodse dood

maar die romeinse dood, die van het kruis

dat levend hangen tussen hemel en aarde, dat nergens een plek ^{er} ~~zijn~~ ^{is wonder!}

De Joden zoeken deze dood, want zij alleen weten wat deze dood

inhoudt. daar heeft een roemin geen notie van

Zij weten: nu wij met deze Meissias afreken^{en}, rekent ook de God der

wet met deze Messias af. Die zich Gods zoon gemaakt heeft

die de naam allerergst gelasterd heeft.

De God van onze wet rekent met hem af

en ze hebben gelijk, alleen anders gelijk

God rekent met alle vervloekte hartheid van aller harten in deze

Jezus af

En het is niet Israel die het Kruis voor Jezus tot kruis maakt

Maar Godzelf ^{maakt het Kruis tot Kruis}

Wat dat is kan alleen maar bezongen worden- gelijk Paulus doet

dat God in Christus de wereld met zichzelf verzoendende was

door hun overtredingen niet toe te rekenen

En de gemeente heeft geen behoefte met het ontleedmes dit geheim

te ontleden, maar wordt niet moede van avondmaal tot ~~avondmaal~~

het brood te breken en de beker te hebben, te gedenken n.l.

dat hij zijn gezegend lichaam aan het hout des kruises heeft laten

nagelen opdat hij het handschrift onzer zonden- die miljoenen

onbetaalde nota's daaraan zou laten hechten

Hij de gevloekte opdat Hij ons met zijn zegening zou vervullen.

Daarom het kruis is niet mooi

het is het grote teken van gericht, de aanklacht, een gruwel
het is het grote teken van ons aller Neen

Neen tegen God, Neen tegen de Naam=Redder

Het is het teken van onze rebellie

Daarom moeten we het niet mooier maken dan het is

~~xxxxxxxxxxxx~~

Daarom moeten we er geen amulet van maken, geen magisch teken
daarom passen ook geen lyrische kruisliederen

gewijf dat onstellende lied dat een jaar of 5 geleden als een
christelijke smartlap rondging, dat lied van het ruwhouten kruis.

Het kruis openbaart ons ^{afschuwelijk} aller rebellie tegen het Plan Gods
tegen zijn liefde

Het kruis is niet mooi

het openbaart onze laatste angsten: dat we eeuwig alleen zijn
in dit bestaan, dat er alleen maar een uidijend heelal zou
zijn, waar millioenevoudig onze vloek, onze haat onze millioenen
voudige moord weerkaatst, zonder een Vader die antwoord geeft
zonder een Vader die wacht op de verloren zonen

Het kruis is een teken van de hel

Een teken. Want in het kruis is eenwig voor ons toegedaan wat dat
zou kunnen~~z~~ zijn, de hel.

ook dat andere is waar Kruis is Teken van de vreemde vrijspraak,
van voorgoed een thuis hebben, e en vader

dat er een deur is naar God de Vader

dat de machten verslagen zijn

Kruis is inderdaad ^{ook} Teken van Triumf

Daarom staat het kruis op de grens van twee werelden
die van golgotha en pasen

keke kruis
romantisch

Overwinning God. Teken v.d. Almacht der heil.

Kon af v.h. Kruis
En Dijk kwam niet af
zo makkelijk is hij

Als het duister van de goede vrijdagmiddag optrekt en Jezus sterft is het late avondrood van die dag het zelfde als ~~het~~ de morgenstond van Pasen.

Daarom heeft Paulus die éne grote hartstocht niets anders te weten en neggens anders in te roemen dan in het kruis van Christus

Want daaraan ging de vloek van zijn zelfrechtvaardiging ~~zijn~~ die vloek te menen dat een mens zijn schuld voor God zelf zou kunnen en moeten verzoenen!

aan het kruis ging voor Paulus die dood, de eeuwige dood ~~in~~ lopende weg van zelfredding door de wet.

Roemen in het kruis

dat is iets anders dan kruislieriek
roemen ja omdat we vrij zijn van de vloek
maar niet van het kruis

Daar blijft een kruis, inderdaad, niet alleen als crusifixvorm
of onze lege kruis op de schoorsteen
maar er is dat blijvende kruis, dat we als Christusjongeren hem hebben
na te dragen, dat kruis door het eigen bestaan

Breugel zag het in zijn tijd, en hij schilderde het
die boerenbruiloft, dat dansende stel mensen, bij de kerk en midden in
het leven
maar op de voorgrond legt Breugel

twee strootitje in de vorm van een kruis

Wag het kruis door het bestaan

wie zijn kruis niet opneemt en achter mij gaat, is Mij niet waardig.

Wonders
 Dan vraagt ons leerboek naar de noodzaak van christus dood
waarom moest hij zich tot in de dood toe vernederen?

U weet dat het bij Christus werk trapsgewijze naar beneden gaat
 geboren- geleden- gekruisigd- gestorven- begraven- nedergedaald ter helle
 treden
 trappen der vernedering

Bij die treden moest ik onwillekeurig denken aan een televisieuitzending
 die me haarscherp is bijgebleven

Dat was bij de begrafenis van wijlen Prinses Wilhelmina van nederland
 dat was toen de camera's bleven hangen bij dat afdalen in de grafkelder
 van de grote kerk in delft

toen het trede voor trede naar beneden ging, toen de familie trede
 voor trede achter de kist afdaalde

toen bleven de ⁱⁿcameras hangen telkens bij z'on hardblauwstenen trêde
 alsof dwars door het televisiebeeld de kilte, de huiver, de grote koude
 voelden, de scheiding, de stilte, de verstijving...

Zo heeft de kerk in haar belijdenis de treden in het ^{Lijden}leven van
 de heer ge fixeerd.

geboren- geleden- gekruisigd- gestorven- begraven
 Zo verspringen de cameras in de passio magna, het grote lijden, telkens
 een trede/ ook HÏJ gestorven. en Jezus het hoofd buigende gaf den geest.
gestorven
 Nu is er boven deze zondag wel een lied

Jezus uw verzoenden sterven blijft het rustpunt van ons hart
 als wij alles alles derven, blijft uw liefde ons bij in smart
 Gelijk die begrafenisdienst niet de geschiedenis is ingegaan als een
 lijkdienst als een doodsdienst maar als een opstandingsdienst
 met dat lied wat die grote vrouw wilde zelf had uitgezocht voor haar
 begrafenisdienst: **de zon schijnt in mijn ziel vandaag/ het donker
 is gezwicht/ en aard en hemel langt mij toe/ want Jezus is mijn licht.**
 dat neemt niet weg dat er donkere ~~klinken~~ woorden hier opklinken

geleden, gekruisigd- gestorven- de dood

Waarom ook voor Hem deze treden, deze diepte, dit afdalen
 Wanneer nu de cameras zich vasthechten aan die laatste treden
 dan is dat niet door een menselijk willen weten, een menselijk
 nieuwsgierig willen doordringen

Integendeel maar het is vanwege de grote ontsteltenis
 dat het Licht, het Leven, de Opstanding, het Brood uit de hemel, *de Heer*
 deze treden afgaat, *geleden, gekruisigd, gestorven*
 Want als je goed naar die treden ziet, die treden naar de diepte
 dan zie je dat die treden door ons uitgehouwen zijn
 immers wij vormen die treden naar de diepte
 wij hebben zijn dood op ons geweten

 wanneer de oude eli van het verlies van de ark hoort sterft
 hij. het verlies van de ark is de doods oorzaak
 maar ~~xxxxxxx~~ het ligt dieper dacht ik
 het zijn die zoons die de dood van hun vader op hun geweten hebben
 hun schuldig goddeloos leven
 de mens kan de dood van de andere mens zijn door het intense *erf* wat de
 ander wordt aangedaan
 en we zeggen dan: Hij of zij is zijn dood geweest

 zo ligt het hier
 het mag dan wel heel erg formeel juridisch klinken wanneer de Catechismus
 zegt: wegens de gerechtigheid en de waarheid Gods kon niet anders voor
 onze zonden voldaan worden dan door de dood van zijn zoon

~~dan moet ik daar toch wel iets bij zeggen,~~ maar vertaald betekent het:

We hebben de dood van die zoon op ons geweten, *zijn zijn dood geweest*
 en de treden in zijn passio magna zijn door ons uitgehouwen

Ph

1

hundred

~~idee~~ 0:

God

ting

eer

Go

of millions
of millions

Niet

ti i

2

n m

kb la

gen

ken

tal of niet vrijlaten van kampbeulen

opgenomen Toorn

Wie in de demonsiche spiegel van onze tijd de wreedheden ziet
welke mensen elkaar kunnen aandoen, weet dat rond de problematiek
van vergeven en vergeten, de vraag ligt van het kwaad, het afschuwelijke
boze. *In dat + Godsheid v.d. lieve God verschijnt is*
kwaad dat niet meer goed te maken valt, bloed dat om vergelding roept

Maar De Toorn van God is geen redeloos affect, waartegenover mensen
machteloos staan, maar een heilige goddelijke reactie *op de afschuwelijke schuld
der mensen*
Er is inderdaad een toorn Gods over ons mensen
zie Joh. de Doper Hij komt met onuitblusselijk vuur
en het is Jezus die ons van de toorn komt verlossen

het ~~ste~~ tweede wat ik zou willen zeggen is dit
Gods recht en waarheid eisen de verzoening
Harde woorden? waarom houdt *God* zo vast aan zijn recht ?
Maar ziet u dat recht in de juiste context!
het is de gerechtigheid van het koninkrijk der hemelen
dat recht dat zover boven onze juridische rechtsnormen uitgaat
als de hemel boven de aarde uitgaat
Gerechtigheid van het koninkrijk die voorschrijft de andere wang
toe te keren, gerechtigheid waarom gesmeekt wordt, gebeden "Heer
doe ons recht "

want geen groter nood op aarde als de ellendige geen recht wordt
gedaan. *Recht is het allergeestste Geschied + Dood.*

De Heer is recht in al zijn weg en werk/ zijn goedheid kent in het gans
heelal geen perk, *zingt de Psalm*

Ja recht en goedheid horen bij elkaar |

recht en redding van ons mensen horen bij elkaar

zoals zijn waarheid zijn trouwblijven aan het gegeven woord aan ons

bij het recht hoort

Blijft ergens de vraag hangen bij U en ons allen !

Is dan toch Jezus niet het kind van de rekening geworden ?

Of anders gezegd in de mijn inziens ontstellende formuleringen
zoals dat wel eens gezegd werd

Is dat dan recht dat de onschuldige voor de schuldige lijdt ?
of ik vindt het beneden mijn stand dat een ander voor mij moet boeten
ik neem mijn zonden mee in mijn graf zo de dichter Marsman.

had het niet anders gekund ? had het anders gekund ?

Ja ^{nio} een onmogelijke ~~on~~mogelijkheid? ^{kruisbome manifestatie} die God allergenadigst heeft
afgewend: Dat de schuldigen wij U en ik voor de schuld zouden lijden
Dan was aan Gods recht en waarheid voldaan

Maar dan had de Boze geträumfeerd

Maar Gods erbamen heeft deze vreselijke mogelijkheid afgewend

Daarom al die bijbelwoorden over het initiatief van Gods liefde
alzo lief heeft God de wereld gehad . *God is liegner. God geeft zijn kmo*

en dit alles is uit God

de Vader heeft in zijn liefde zijn zoon in de wereld gezonden
of het avondmaalsformulier die magistraal de verbanden tussen
recht en liefde formuleert

Gods liefdeloos ingrijpen

dat de toorn Gods tegen de zonde zo groot is, dat Hij ze, eer Hij ze
ongestraft liet aan zijn lieve Zoon (hoort u het LIEVE zoon)
Jezus Christus met de bittere en smadelijke dood van het kruis
gestraft heeft

Godde lijke liefde is neggens vergeven en vergeten

God heeft ons aller verleden zo serieus genomen, dat Hij zijn Zoon zond
De ^{er}st der zonden worden openbaar en de diepten van Gods barmhartig
handelen

En wij verzoend gered, bevrijd hoe kunnen wij achterafgaan kibbelen
problemen stellen over het HOE der verzoening ?

God vasthoudend aan recht en waarheid, dat drijft hem in zijn wonderbare
liefde tot het geven van zijn eigen lieve zoon

enade en waarheid blij begroe t

Kinnis - Dm

Op deze treden, waar de cameras stilstaan, deze treden der vernedering
 waar de cameras stilstaan in ontsteltenis

Ja ~~hust~~ ontmoeten genade en waarheid elkaar ~~ken~~, kust de vrede het recht
 en wie persé het geheim van Christus het kind van de rekening
 het geheim der verzoening wil doorschouwen

blijft onverzoend achter

~~Want het is de Heerzelf die ons wilde bevrijden~~

*Maar wie kan niet roemen
 in het recht Gods?*

mslqg

me zijn klats niet ~~het offer van~~ *het offer van* ~~is niet~~

dat dat mocht aan de hand worden gegeven:

Want wie een goet niet klats aan de klats bezegelt men met zijn

aan de vloek ~~het offer van~~ *het offer van* ~~aan de vloek~~

omdat de vloek aan het klats te vermenigvuldigen: althans aan de vloek

te loemen in het klats aan ontsteking

Daarom heeft Christus die ene vloek verlaten

de menschenzoen

is er al het moedeloos aan de bezettingen: de heerlijkheid aan

als het gelaet aan de goede althans het zijn afelven object

Het klats staat dan ook op de vloek aan twee werelden

toen oeverwinning en afwijking over de menschen

toen verdeling: verzoening

toen een deel naar de vloek

eenige verdeling: hebben met het klats

Ook dat andere mocht gelaet: deken aan verdeling: deken aan

~~~~~

dat ook zijn inzetten tegen ons bezetting

U heeft het mede leidend bezetting: ook het verdeling: het te wassen